

EURÓPSKY IMUNIZAČNÝ TÝŽDEŇ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vyhodnotenie kampane

Zavedením imunizačných programov do národných očkovacích stratégií krajín euroregiónu došlo k zníženiu výskytu infekčných ochorení, ktoré v minulosti viedli k epidémiám. Infekčné ochorenia predstavujú aj v súčasnosti vážny zdravotný problém. Preto sa národné autority celého euroregiónu spojili pri propagácii imunizácie ako často jedinej formy prevencie vzniku a šírenia závažných infekčných ochorení. Dôležitá je aj silná politická podpora, lebo bez nej by krajiny neboli schopné v dostatočnej miere napredovať v boji proti týmto závažným ochoreniam.

Regionálny úrad Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu (WHO/EUROPE) podporuje krajiny euroregiónu pri zavádzaní imunizačných programov a poskytuje im pomoc pri realizácii aktivít súvisiacich s ochranou zdravia. Už od roku 2005, kedy WHO/EUROPE prvýkrát vyhlásilo kampaň s názvom European Immunization Week (Európsky imunizačný týždeň, EIW), oslavujú krajiny euroregiónu úspechy imunizácie, vďaka ktorej sa darí ročne zachrániť milióny životov. Krajiny celého regiónu sa aktívne zapájajú do EIW svojou činnosťou a cieľovou imunizáciou.

Kampaň EIW je vyhlasovaná každoročne v apríli, kedy prebieha aj Svetový imunizačný týždeň. Patrónkou kampane EIW je dánska korunná princezná Mary, ktorá sa dlhodobo zaujíma o problematiku imunizácie. Táto kampaň síce vždy trvá iba jeden týždeň v roku, ale idea imunizácie je v krajinách Európskej únie aktuálna počas celého roka, dlhodobo. Slogan každej doterajšej kampane EIW „Prevent Protect Immunize“, „Predchádzať Chrániť Očkovat“ potvrdzuje vyjadrenie, že očkovanie má zásadný význam pri prevencii infekčných ochorení a ochrane zdravia a života.

V roku 2017 prebiehal v poradí už 12. ročník kampane EIW a to **v dňoch od 24. do 30. apríla. Téma kampane „Vaccines work“, „Vakcíny fungujú“,** zdôrazňovala funkčnosť a účinnosť vakcín a potrebu sústrediť pozornosť na tento spôsob prevencie závažných infekčných ochorení. Cieľom tohoročnej kampane bolo upriamiť pozornosť aj na širokú škálu a dostupnosť očkovacích látok, a preto WHO/EUROPE vyhlásilo za heslo kampane výrok **„Vaccination protects health at every stage of life“, „Očkovanie chráni zdravie v každom období života“**, čím sa snažilo zdôrazniť možnosť voľby imunizácie po celý život ako najjednoduchšej, bezpečnej a prístupnej formy predchádzania infekčným ochoreniam, invalidizácie a aj smrti.

Ako po iné roky, aj v tomto roku sa Slovenská republika (SR) zapojila do kampane EIW. Aktivity boli realizované pod záštitou hlavného hygienika Slovenskej republiky a Kancelárie WHO na Slovensku. Koordinátorom aktivít bol Úrad verejného zdravotníctva

Slovenskej republiky (ÚVZ SR).

V rámci podpornej kampane imunizácie, ÚVZ SR na svojej internetovej stránke každoročne uverejňuje v elektronickej forme očkovací kalendár na daný rok, ktorý na svojich internetových stránkach zdieľajú regionálne úrady verejného zdravotníctva a Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. (VšZP, a. s.). Je to moderná, jednoduchá a zrozumiteľná pomôcka pre odbornú a laickú verejnosť, kde si záujemca nájde základné informácie o povinnom očkovaní pre bežnú populáciu (povinné pravidelné očkovanie osôb, ktoré dosiahli určený vek), ale aj o povinnom a odporúčanom očkovaní osôb vystavených zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz a osôb, ktoré sú profesionálne vystavené zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz. Túto pomôcku v printovej podobe ÚVZ SR v spolupráci s VšZP, a. s. distribuuje pre tehotné ženy v poradniach pre tehotné a rodičky v pôrodniciach v SR.

Pri príležitosti kampane EIW hlavný hygienik Slovenskej republiky vydal tlačovú správu so základnými informáciami o kampani, ktorá je uverejnená na internetovej stránke ÚVZ SR. Zamestnanci odboru epidemiológie pripravili informačný panel, ktorý bol umiestnený vo vstupnej hale úradu. Na webovej stránke www.uvzsr.sk boli pravidelne aktualizované informácie týkajúce sa imunizácie a epidemiologickej situácie v okolitých krajinách v súvislosti s výskytom osýpok a ďalšie informácie.

ÚVZ SR v spolupráci s 36 regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva so sídlom v Slovenskej republike (RÚVZ) vykonávali aktivity zamerané na spropagovanie kampane EIW, činnosti WHO/EUROPE v oblasti imunizácie a možností očkovania v SR.

Odborníci odborov a oddelení epidemiológie zorganizovali spolu 123 prednášok, kde vzdelávali zdravotníckych pracovníkov, študentov stredných škôl – budúcich rodičov, študentov stredných a vysokých škôl so zdravotníckym zameraním, rodičov detí, starostov obcí, riaditeľov predškolských zariadení a rómsku komunitu.

Besedy so zdravotníckymi pracovníkmi priniesli cenné informácie a spätnú väzbu v súvislosti s problematikou očkovania na Slovensku.

V regionálnych médiách a v obecnom rozhlase boli prezentované informácie súvisiace s prebiehajúcou kampanou EIW a imunizáciou 146 krát. V spolupráci s ďalšími inštitúciami boli tieto informácie propagované na 351 internetových stránkach.

Možno aj vzhľadom na epidemiologickú situáciu vo výskyte osýpok v Rumunsku, v Maďarsku, v Taliansku a v ďalších krajinách, laická verejnosť prejavovala väčší záujem o informácie týkajúce sa očkovania v SR a v zahraničí, o rizikách pri odmietnutí očkovania, ale aj o možnostiach povinného očkovania detí v inom veku ako určuje očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých.

Odborníci ÚVZ SR a RÚVZ poskytovali informácie laickej a odbornej verejnosti písomne telefonicky a aj osobne. Počas kampane EIW boli žiadateľom poskytnuté informácie 1962 krát.

Významnú úlohu splnili aj informácie uverejnené na informačných paneloch, ktoré boli umiestnené v priestoroch ÚVZ SR a RÚVZ, v čakárňach a v ambulanciách lekárov, v priestoroch predškolských a školských zariadení a informácie uverejnené na obecných tabuliach. Spolu bolo vyhotovených 358 informačných a náučných panelov a tabúľ. Edukačné materiály boli poskytnuté aj terénnym sociálnym pracovníkom, ktorí denne pracujú s rómskou komunitou.

Počas tohoročnej kampane vzniklo mnoho zaujímavých projektov:

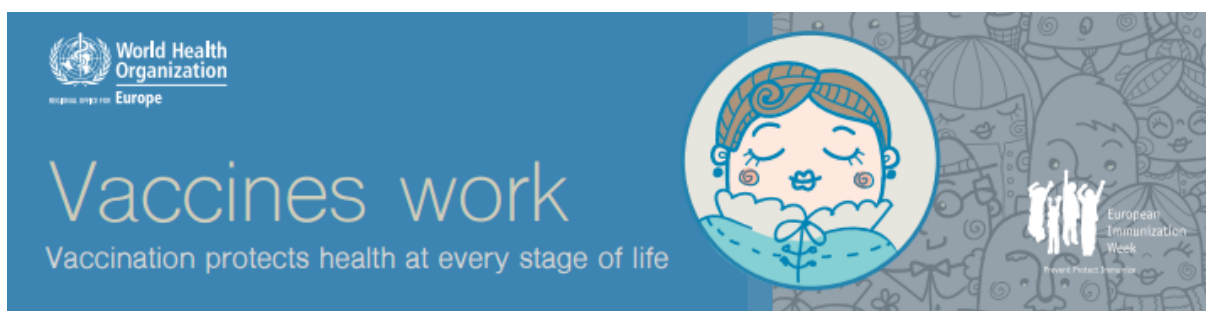
- Epidemiológovia RÚVZ v spolupráci so študentmi strednej zdravotníckej školy navštívili predškolské zariadenia a počas voľnej hry detí viedli s deťmi rozhovory. Hravou formou vysvetľovali deťom výhody očkovania. Deti porozprávali o tom, ako sa cítili pri chorobe. Vzájomne dospeli k záveru, že najlepšie je, keď sú zdravé a zaočkované.

- Na základných školách sa epidemiológovia zúčastnili besied s deťmi počas triednických hodín, hodín biológie a etiky. Deti si vytvárali vlastné prezentácie na tému „Očkovanie“.
- V rámci projektu „Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania“ pripravili epidemiológovia pre študentov 3. a 4. ročníkov stredných odborných škôl a študentov stredných zdravotníckych škôl prednášku a besedu.
- Na SZŠ na odborných predmetoch (Preventívne pracovné lekárstvo) bola do vyučovacieho procesu zaradená prednáška venovaná očkovaniu a informáciám o ochoreniach preventabilných očkovaním.
- Projekt vzdelávania riaditeľov a ich zástupcov v predškolských zariadeniach s názvom „Význam povinného očkovania. Neočkované dieťa v materskej škole“ upozornilo prítomných na možné riziká pri zavlečení ochorenia preventabilného očkovaním do kolektívu.
- „Odborná príprava starostov vybraných obcí“ obsahovala odbornú prednášku na tému očkovanie proti chrípke a realizácia opatrení pri výskyte vtácej chrípky a chrípky u ľudí.
- Počas vzdelávania rómskej komunity s názvom „Zdravá rodina“, epidemiológovia zorganizovali besedu s rómskymi deťmi, žiakmi 2. stupňa Špecializovanej základnej školy.
- „Edukácia marginalizovaných skupín populácie“ – epidemiológovia v spolupráci so zamestnancami obecných úradov a prostredníctvom koordinátorov asistentov zdravia a asistentov osvetly zdravia vykonávali vzdelávanie v obciach s početným rómskym obyvateľstvom.
- Na základných školách s rómskymi žiakmi prebiehali zdravotno-edukačné aktivity pod názvami „Prenosné ochorenia a význam očkovania“ a „Zdravotný štýl a význam očkovania“.
- Zaujímavé informácie priniesol dotazníkový prieskum za účelom zistenia postoja k očkovaniu adresovaný rodičom detí, ktoré navštevujú všeobecné ambulancie pre deti a dorast (n=116). Jeho výsledkom bolo, že rodičia dôverujú informáciám, ktoré im k očkovaniu poskytuje ich pediater. Ak by očkovanie nebolo povinné, až 68% z respondentov potvrdilo, že by dali svoje dieťa zaočkovať proti všetkým ochoreniam, ktoré by im odporučil ich lekár a až 68,9% z opýtaných vyjadrilo svoj nesúhlas s tým, aby sa povinné očkovanie zmenilo na dobrovoľné.
- Rodičia detí uvítali besedu v materskom centre s názvom „Očkovanie chráni zdravie v každom veku. Vakcíny fungujú.“
- Edukácia primárov centrálnych prijímacích oddelení a prijímacích oddelení lôžkových zdravotníckych zariadení a lekárov infekčného oddelenia s názvom „Kordinácia postupov – osýpky“ bola významná vzhľadom na aktuálny výskyt osýpok v euroregióne.
- V rámci vzdelávania zdravotníkov bol organizovaný odborný seminár pre pediatrov a všeobecných lekárov pre dospelých s názvom „Očkovanie chráni zdravie v každom období života“.
- RÚVZ pripravili a distribuovali informačné materiály, plagáty a letáky pre širokú verejnosť prostredníctvom všeobecných lekárov pre deti a dorast, všeobecných lekárov pre dospelých, riaditeľov predškolských zariadení a škôl, prostredníctvom obcí a tiež prostredníctvom rómskych zdravotníckych komunitných pracovníkov.

Tieto a ďalšie aktivity boli vyhodnotené a informácia o kampani EIW v SR bola zaslaná do WHO/EUROPE.

Slovenská republika podporuje aktivity WHO/EUROPE súvisiace s prevenciou infekčných ochorení prostredníctvom imunizácie. Európsky región si udržuje dobrú úroveň detskej zaočkovanosti. Napriek tomu, stále existujú skupiny nezaočkovaných jednotlivcov či už z presvedčenia alebo z iných, napríklad zdravotných dôvodov, ktoré tvoria rizikovú skupinu osôb. Ohrozenie populácie zánosom závažného infekčného ochorenia platí aj pre naše územie. Preto je nutné podporovať imunizáciu populácie a tak eliminovať riziko vzniku a šírenia ochorení preventabilných očkovaním v našej krajine. Aktivity zamerané na propagáciu očkovania, ako je aj kampaň EIW, pomáhajú zvyšovať informovanosť a edukáciu širokej verejnosti - laickej aj odbornej. Je potrebné, aby verejnosť získavala informácie z overených zdrojov a od odborníkov, ktorí sa tejto problematike profesionálne venujú.

Všetkým odborníkom ÚVZ SR a RÚVZ, ktorí sa svojou činnosťou aktívne zapojili do kampane EIW v roku 2017, vyslovuje hlavný hygienik Slovenskej republiky úprimné poďakovanie.

Odbor epidemiológie ÚVZ SR
V Bratislave, 27. 6. 2017

EURÓPSKY IMUNIZAČNÝ TÝŽDEŇ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Vyhodnotenie kampane EIW za rok 2017

AKTIVITY ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Slovenskej republike - spolu	CIEĽOVÁ SKUPINA																
	LAICKÁ VEREJNOSŤ										Zdravotnícki pracovníci			Rómska komunita		Iné rizikové skupiny	
	Prednášky, besedy	Informácie					Počet fyzicky distribúova ných plagátov, letákov	Poradenská činnosť / Komunikácia			Prednášky, besedy	Komunikácia (písomná, elektronickou poštou)	Poradenská činnosť	Prednášky, besedy	Poradenská činnosť	Prednášky, besedy	Poradenská činnosť
		v printových médiách	v televíznom vysielaní	v rozhlasovo m vysielaní (aj v obecnom rozhlase)	na internetových stránkach aj iných strán	na infopaneloch a vývesných tabuliach		osobná	telefonická	písomná, elektronickou poštou							
	60	37	14	95	351	358	5189	201	361	123	44	744	456	12	75	7	2

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v SR